

Utdanningsbarnehager: Utvikling av barnehagen som læringsarena gjennom innovative samarbeidsformer mellom utdanning og praksisfelt

ET INNOVASJONSPROSJEKT VED HØGSKOLEN I OSLO OG AKERSHUS, STØTTET AV
FINNUT-PROGRAMMET,
FORSKNINGSRÅDET

BAKGRUNN

- ▶ Innvilget av Forskningsrådet høsten 2015
- ▶ Første utlysning av innovasjonsprosjekter i utdanningssektoren
- ▶ Innvilget som ett av to prosjekter (av totalt 48 søknader)
- ▶ Oppstart våren 2016
- ▶ Varighet: 4 år
- ▶ Prosjekteier: Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier
- ▶ Prosjektet utføres av tre interne og tre eksterne partnere:
- ▶ Institutt for barnehagelærerutdanning, Senter for profesjonsstudier, Program for livslang læring, Stiftelsen Kanvas, Bjerke Bydel / Oslo kommune, Bærum kommune

PROSJEKTETS MÅL

- ▶ Overordnet mål:
- ▶ Å styrke barnehagelærerutdanningens arbeidslivsrelevans og studenters læringsutbytte gjennom å skape nye rom og redskaper for læring – basert på likeverdig partnerskap mellom utdanning og praksisfelt
- ▶ Styrke de ansattes evne til å løse oppgaver sammen gjennom å legge til rette for organisasjonslæring, kompetanseutvikling og arbeidsplasslæring i barnehagesektoren
- ▶ Fremme praksisrettet FoU i barnehagelærerutdanningen og faglig utviklingsarbeid og organisasjonsutvikling i barnehagene

- ▶ Skal sikre økt kvalitet og yrkesrelevans i utdanningen gjennom fokus på studentenes praksis/ praksisperioder
- ▶ Skal sikre økt kvalitet for barnehagen som lærende organisasjon gjennom fokus på læring i barnehagen

INNOVASJONEN

- ▶ Innovative samarbeidsrelasjoner – og former – basert på :
- ▶ Tette, likeverdige og bærekraftige partnerskap mellom utdanning og profesjonsfelt
- ▶ utvikling av begreper, modeller og redskaper som kan støtte opp om innovative samarbeidsformer og et likeverdig partnerskap
- ▶ Innovativ prosjektmetodikk
- ▶ Innovative rom for læring
- ▶ Innovative tilnærminger til partnerskap

PROSJEKTETS FOKUS OG INNHOLD

- ▶ TRE SØYLER I PROSJEKTET: KVALIFISERING – KOMPETANSEUTVIKLING -FOU
- ▶ Strukturer for: * læring *likeverdige partnerskap
- ▶ Prosjektet består av fire delprosjekter som utgjør FoU-aktiviteter:
- ▶ **1) Barnehagelæreres kompetanse:** Tydeliggjøring av barnehagelæreres kompetanse, roller og funksjoner. Med utgangspunkt i profesjonsfeltet skal det formuleres krav og forventninger til barnehagelærere i deres arbeid med barn, deres rolle som ledere. Resultater fra dette prosjektet vil legges til grunn i det øvrige arbeidet. **SPØRSMÅL: Hva kan være «profesjonsstandarder» for barnehagelærere – og hvordan kan de identifiseres?**
- ▶ **2) Utvikling av partnerskap og kompetanse i profesjonsfelt og utdanning gjennom endring av samarbeid, roller og ansvarsdeling:**
- ▶ Målet er å utvikle samarbeidsformer basert på likeverdige partnerskap gjennom kontinuerlige læringsprosesser. Utprøving av nye roller og ny ansvarsdeling som kan bidra til ny kunnskap, endring av barnehagelæreres praksis i utøvelse av pedagogisk ledelse og konstruktiv distribuering av kunnskap – både i personalgruppen og mellom studenter og personale
- ▶ **SPØRSMÅL: Hva er et «likeverdige partnerskap» – og hvordan kan det realiseres?**

-
- ▶ 3) **Nye, felles læringsarenaer mellom studenter og ansatte i barnehagen:**
 - ▶ Målet er å skape nye, felles læringsarenaer for studenter og ansatte forankret i arbeidsplassen gjennom iverksettelse av læringsprosesser i feltet mellom individuell og kollektiv læring, for å øke tilknytningen mellom utdanning og yrkesfelt og styrke læring for alle ansatte i barnehagen.
 - ▶ Utforskning av samspillet mellom individuelle og kollektive læringsprosesser
 - ▶ Utvikling av strukturer og modeller for læring i fellesskap
 - ▶ Vektlegging av læringsfellesskapet mellom ansatte og studenter, erfaringsdeling og «grensekryssing»
 - ▶ **SPØRSMÅL: Hva fremmer/ hemmer læringsprosesser i barnehagen – og hvordan kan kollektive læringsprosesser styrkes?**

-
- ▶ 4) **Digitalt partnerskap og læring:**
 - ▶ Målet er å utvikle digitale arenaer for gjensidig kunnskapsutveksling mellom praksisfelt og utdanning og derved skape læringsarenaer som støtter opp under kollaborativ læring hos både lærere, studenter og partnere i praksisfeltet
 - ▶ **SPØRSMÅL: Hvordan skape en digital møteplass mellom studenter, lærere og ansatte i barnehagene som kan gi rom for gjensidig utvikling og utveksling av kunnskap mellom studenter, barnehage og utdanning?**

PROSJEKTDESIGN OG METODER

- ▶ Prosjektmetodikken tar utgangspunkt i en samarbeidsmodell mellom utdanning og barnehagesektor forankret i dialogkonferanser og «change laboratory».
- ▶ Ved å kombinere disse to tilnærmingene søkes det å systematisk utvikle nye samarbeidsmodeller mellom utdanning og yrkesfelt, preget av:
 - ▶ -likeverdig samarbeid
 - ▶ -utvidelse av aktørenes roller
 - ▶ styrking aktørenes kunnskapsgrunnlag om hverandres virksomhet
- ▶ Prosessen vil bli dokumentert og evaluert for å kunne understøtte fremtidige innovasjonsprosesser

PRAKTISK GJENNOMFØRING

- ▶ Hver av de eksterne partnerne deltar med tre barnehager
- ▶ FoU-aktivitetene utformes i samarbeid med den enkelte barnehage og tilpasses deres særskilte behov
- ▶ FoU-aktivitetene er forbundet med hverandre og utgjør samlet sett en helhet
- ▶ Forankring i den enkelte barnehage er avgjørende for å lykkes
- ▶ Alle barnehager som deltar er valgt ut av de eksterne partnerne og er praksisbarnehager som har studenter på et av utdanningens tre program
- ▶ FoU-aktivitetene vil på ulike måter knyttes til studentenes praksis og til læring for ansatte i barnehagene

PRAKTISK GJENNOMFØRING, FORTS.

- ▶ Underveis vil det skje kunnskapsutveksling mellom utdanningen, studentene og ansatte i de ni barnehagene i form av erfaringsdeling, konferanser, prosjekter, praksisoppgaver, møter m.m. – alt med sikte på å styrke partnerskap og læring i barnehagene
- ▶ Det siste året tas det sikte på en oppskalering ved at arbeidsmåter, modeller og konkrete resultater av de ulike FoU-aktivitetene stilles til rådighet for flere barnehager og får innvirkning på gjennomføringen av praksis i utdanningens tre ulike modeller

Hva har skjedd i 2016?

▶ **Vår 2016:**

- ▶ oppstart med partnerdrøftinger, jevnlig møter
- ▶ Forankringsarbeid og presentasjoner
- ▶ Arbeid med delprosjekt 1 med utgangspunkt i intervjuer med ansatte i barnehager samt dialogseminar juni 2016. Artikkel under arbeid
- ▶ Konferansepresentasjon ved EUCEN i Dublin, juni

▶ **Høst 2016:**

- ▶ Oppstart av delprosjektene 2, 3 og 4.
- ▶ Kartlegging og fokusgruppeintervjuer er gjennomført i alle barnehagene
- ▶ Aktiviteter er igangsatt i studentenes praksisperioder i 2.klasse heltid og 2. klasse ABLU. Studentene følges opp gjennom egne møter og samtaler
- ▶ Dialogseminar er gjennomført med utgangspunkt i delprosjekt 2
- ▶ Referansegruppe møtes i november

Sentrale funn: Samarbeid og praksis

- ▶ **Samarbeid høgskole-praksisfelt:** For mye er bestemt på forhånd av høgskolen når det gjelder praksis. Manglende innsikt – går begge veier. Ønske om strukturer som ivaretar jevnbyrdighet og åpner for innflytelse
- ▶ **Praksis:** Det er svært store variasjoner i studentens innsikt i og erfaring med arbeid i barnehage – mens praksis er «strømlinjeformet» og likt tilrettelagt for alle
- ▶ Behov for større progresjon i praksis i studieforløpet
- ▶ Praksis skal sikre bred profesjonslæring – men oppgavene er for smale og står ofte i veien for praksis
- ▶ Studentene ønsker å utfordres mer i praksis

Funn, læringsfellesskap:

- ▶ **Læringsfellesskap:**
- ▶ studenter har i hovedsak bare veiledning sammen med praksislærer
- ▶ Ingen formelle møteplasser for erfaringsdeling og kunnskapsutveksling mellom assistenter og studenter
- ▶ Assistentenes kunnskap og kompetanse deles bare av og til med studenter og det skjer bare spontant, ikke planlagt. Assistenter har heller ingen oppgaver inn mot studentene
- ▶ Studenters tilstedeværelse får assistenter til å tenke mer over hvordan man gjør ting
- ▶ Studenters tilstedeværelse gir et løft i barnehagene i form av et nytt blikk, spørsmål, undring og inspirasjon
- ▶ Studentene ønsker seg strukturer som kan støtte og gi større rom for felles refleksjon

Funn, praksisoppgaver:

- ▶ Praksisfeltet opplever oppgavene som for snevre og for mye styrt av høgskolen.
- ▶ Oppgavene må ivareta profesjonslæring i større grad og føye seg inn i barnehagevirkeligheten
- ▶ Studentene ønsker seg åpne oppgaver – fordi det bidrar til at man må tenke mer over hvordan man skal løse oppgaven
- ▶ Studenter ønsker større utfordringer knyttet til praksisoppgavene og kan tenke seg å utforme sine egne oppgaver i samarbeid med praksislærer

Interessante felter for videre arbeid og utprøving:

- ▶ Endring av ansvarsdeling og roller mellom partene
- ▶ Metoder og strukturer for økt kunnskapsutveksling mellom høgskole og praksisfelt
- ▶ Utvikling av nye strukturer som kan understøtte og sikre progresjon i praksisløpet samt mer individuell tilpasning basert på studentenes erfaringer og kompetanse
- ▶ Utvikling av møteplasser og læringsprosesser for å identifisere og anerkjenne hverandres kompetanse og kunnskap på arbeidsplassen som inkluderer alle ansatte og studentene
- ▶ Utvikling av oppgaver som kan fremme profesjonslæring
- ▶ Utvikling av nye digitale verktøy for refleksjon og veiledning
- ▶ Utvikling av kulturer for læring, utforskning og forsknings samarbeid

Oppsummering: Hva er det vi ser konturene av?

- ▶ Nye samarbeidsformer ved ny ansvarsfordeling
- ▶ Nye måter å være i praksis på
- ▶ Nye læringsfellesskap som kan omslutte studentene i praksis – og som består av alle ansatte i barnehagen
- ▶ Ny utforming av praksis som sikrer større individuell tilpasning samt progresjon gjennom studieløpet
- ▶ Nye oppgaver som kan gi innganger til bred profesjonslæring og gi innsikt i barnehagens kompleksitet og arbeidets egenart

Områder som kan utgjøre utfordringer i arbeidet videre:

- ▶ Kommunikasjon
- ▶ Forankring i lærerkollegiet
- ▶ Vedlikehold av engasjement og prosesser i barnehagene
- ▶ Oppfølging av studenter
- ▶ Områder som er særlig egnet for forskning?